

Dosarul nr. 2rac-11/2022
2-20082700-01-2rac-14012022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: V. Sanduța)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secieru, I. Dutca, A. Malfi)

Î N C H E I E R E

23 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Montevideia” și Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Montevideia” împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat,

împotriva deciziei din 22 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 08 iulie 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Montevideia” (SRL „Montevideia”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 2 190,96 de lei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 24 septembrie 2014 SRL „Montevideia” a înregistrat în cancelaria Judecătoriei Botanica mun. Chișinău cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat obligarea Direcției Administrare Fiscală Botanica al Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău, să aprobe calculul dobânzii de întârziere prezentat, să emită ordinul de plată a dobânzii și să asigure prin intermediul Trezoreriei Teritoriale Ialoveni, Direcția Finanțe a Consiliului raional Ialoveni pata în sumă de 720 707,36 de lei.

Prin încheierea din 06 mai 2015 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău cauza civilă a fost strămutată la Judecătoria Râșcani mun. Chișinău, după competență, pentru examinare în fond.

La 18 martie 2016 instanța de judecată a emis încheierea, prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de SRL “Montevideia”.

SRL „Montevideia”, nefiind de acord cu încheierea pronunțată, a contestat-o cu recurs la Curtea de Apel Chișinău, și prin decizia din 07 iulie 2016 a fost admis recursul declarat și casată încheierea primei instanțe din 18 martie 2016, prin care a

fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Montevideia” ca ilegală, cu remiterea cauzei la judecare în fond la aceiași judecătore, în același complet de judecată.

A relatat că, prin hotărârea Judecătorei Râșcani mun. Chișinău din 03 noiembrie 2016 a fost respinsă ca nefondată cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Montevideia”.

Prin încheierea din 27 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă parțial cererea SRL „Montevideia” de corectare a greșelilor din hotărârea pronunțată la 03 noiembrie 2016.

SRL „Montevideia”, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe pronunțate la 03 noiembrie 2016 și încheierea aceiași instanțe, prin care a fost admisă doar parțial cererea societății, pronunțată la 27 iunie 2017, le-a contestat cu apel în instanța de apel și prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017 a fost respinsă cererea de apel și menținută hotărârea primei instanțe.

A menționat că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2018 a fost admisă parțial cererea SRL „Montevideia” privind corectarea erorii din decizia instanței de apel din 10 octombrie 2017.

SRL „Montevideia”, nefiind de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău din 10 octombrie 2017, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată și menținută hotărârea primei instanțe din 03 noiembrie 2016 a contestat-o cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, și prin decizia instanței de recurs din 14 noiembrie 2018 a fost admis recursul și casată integral decizia instanței de apel din 10 octombrie 2017, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019 a fost admis apelul declarat de SRL „Montevideia”, casată hotărârea Judecătorei Râșcani mun. Chișinău din 03 noiembrie 2016 și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată a SRL „Montevideia”.

Prin încheierea din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca neîntemeiată cererea privind emiterea unei hotărâri suplimentare depusă de către SRL „Chandaria Investments Limited” la hotărârea Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019.

SRL „Chandaria Investments Limited”, nefiind de acord cu încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019, a contestat-o cu recurs.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 februarie 2020, recursul a fost respins și menținută încheierea instanței de apel din 06 noiembrie 2019.

Serviciul Fiscal de Stat nefiind de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019, a contestat-o cu recurs.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2020 a fost declarat inadmisibil recursul declarat.

Astfel, decizia din 17 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost actul judecătorec final în acțiunea înaintată de SRL „Montevideia” în instanța de judecată din data de 24 septembrie 2014.

A comunicat că, că prima instanță a tergiversat soluționarea cauzei într-un termen rezonabil (2 ani 9 luni și 3 zile), și acest fapt se datorează organizării insuficiente a lucrului instanței de judecată, a abuzurilor judecătorului, care într-o așa perioadă îndelungată a soluționat cererea de chemare în judecată și a pronunțat o hotărâre ilegală și care ulterior prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019 a fost casată și pronunțată o nouă hotărâre.

A relevat că a fost depășit termenul de judecare a cauzei și în instanța de apel care a durat 9 luni și 25 zile, începând să curgă din data de 01 iulie 2017, când prima instanță a emis încheierea de corectare a greșelilor și omisiunilor din 27 iunie 2017 și a durat până la 22 mai 2018, când a fost pronunțată încheierea de corectare a erorii din decizia din 10 octombrie 2017.

A mai indicat că, și instanța de apel a comis aceleași erori în decizia pronunțată ca și prima instanță în hotărârea sa, și de fapt acest termen îndelungat a fost unul nejustificat având în vedere că decizia pronunțată a fost casată de Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 14 noiembrie 2018 ca ilegală cu trimiterea cauzei la o nouă rejudecare în alt complet de judecată. Prin urmare a fost depășit termenul de examinare a apelurilor depuse de către Curtea de Apel Chișinău după rejudecare și acest termen a constituit 11 luni și 23 zile și care a început să curgă din data de 14 noiembrie 2018, când Curtea Supremă de Justiție prin decizia sa a admis recursul SRL „Montevideia”, a casat decizia instanței de apel din 10 octombrie 2017 și a decis de a trimite cauza la rejudecare și până la data de 06 noiembrie 2019, când Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea din 06 noiembrie 2019 privind refuzul de a emite o hotărâre suplimentară.

A menționat că și Curtea Supremă de Justiție a încălcat termenul rezonabil de soluționare a recursului declarat de către Serviciul Fiscal de Stat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2019 și că acest termen a durat începând cu data de 24 aprilie 2019 când a fost înaintată cererea de recurs, 17 aprilie 2019 și s-a finalizat în data de 17 iunie 2020, când a fost pronunțată încheierea respectivă.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Montevideia” împotriva Ministerului Justiției privind constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat. S-a constatat încălcarea dreptului SRL „Montevideia” la examinarea cauzei sale (intentată la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Montevideia” către DAF Botanica a IFS mun. Chișinău, din 24 septembrie 2014, cu privire la aprobarea calculului dobânzii de întârziere și emiterea ordinului de plată) în termen rezonabil. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul SRL „Montevideia” prejudiciul moral în sumă de 50 000 de lei. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul SRL „Montevideia”, prejudiciul material în sumă de 300 de lei.

În rest pretențiile reclamantului, s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 04 ianuarie 2021, Ministerul Justiției a depus apel, solicitând casarea hotărârii din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru prin care a fost admisă parțial acțiunea înaintată de către SRL „Montevideia” împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 22 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a modificat hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Montevideia” împotriva Ministerului Justiției privind constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului cauzat, în partea cuantumului prejudiciului moral după cum urmează:

S-a micșorat cuantumul prejudiciului moral încasat de la Ministerul Justiției în beneficiul SRL „Montevideia” de la 50 000 de lei, până la 10 000 de lei.

În rest hotărârea s-a menținut.

Prin încheierea din 10 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost corectată eroarea din partea introductivă a deciziei din 22 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, fiind înlocuit numărul de referință atribuit dosarului indicat „2a-201/21 2-20082700-02-2a-15032021”, cu numărul de referință atribuit dosarului corectat și anume „2ac-201/21 2-20082700-02-2ac-15032021c” (f.d. 23-25, vol. II).

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (2), art. 4 al Legii 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în coroborare cu actele cauzei, Colegiul a constatat că, instanța de fond în mod just a concluzionat asupra încălcării dreptului la examinarea a cauzei în termen rezonabil a hotărârii.

Cu referire la conduita instanțelor de judecată, dar și a participanților la proces Colegiul a relevat că, cauza dedusă judecării se află pe rolul instanțelor de judecată din 24 aprilie 2014 până în prezent, termen, de principiu, care nu corespunde criteriului normelor naționale și celor internaționale, fiind unul lipsit de rezonabilitate în raport cu complexitatea cauzei și măsurile procedurale necesare ce au condus la examinarea în perioadă îndelungată a cauzei.

Corespunzător, instanța de apel a considerat că ședințele judiciare au fost fixate în termen rezonabil, instanțele implicate în judecarea pricinii nu au admis efectuarea acțiunilor procesuale nejustificate, iar termenul de examinarea a cauzei a fost dictat de necesitatea întocmirii actelor procesuale indispensabile și comportamentul părților.

Totodată, Colegiul a considerat necesar să punteze și faptul că, termenul de examinarea a fost influențat inclusiv de situația excepțională și urgență în sănătate publică care a fost precedată de instituirea măsurilor de carantină, conform dispoziției nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale.

Concomitent, instanța de apel a punctat că, cele constatate nu sunt în măsură să primeze față de constatarea inițială privind faptul că cauza în privința căreia se solicită constatarea încălcării termenului rezonabil de examinarea a fost examinată într-un termen excesiv, care în mod evident aduce atingere drepturilor participanților la proces.

În același timp, instanța de apel a accentuat că, repararea prejudiciului moral se bazează pe principiul satisfacției echitabile, astfel, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă despăgubire, iar cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu, și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Având în vedere că compensația pentru prejudiciul moral trebuie să fie suficientă, însă nu excesivă, Colegiul a considerat că criteriilor indicate corespunde suma de 10 000 de lei, încasarea unei sume mai mari fiind disproporționată în raport cu încălcarea admisă și cu faptul că însăși constatarea dreptului încălcat reprezintă, potrivit jurisprudenței CtEDO (cauza Amihalachioaie c. Moldovei) o

satisfacție echitabilă a suferințelor morale, însă insuficientă în speță pentru a acoperi integral întinderea acestora.

La 17 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal (f.40, vol. II), SRL „Montevideia” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând aplicarea directă a prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, admiterea recursului, casarea deciziei contestate în partea ce ține de modificarea hotărârii din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și micșorarea quantumului prejudiciului moral încasat, ca ilegală și menținerea hotărârii din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea încasării de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul SRL „Montevideia” a prejudiciului moral în sumă de 50 000 de lei (f.d.28-32, vol. II).

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

La 18 ianuarie 2022, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 22 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate și a hotărârii din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii înaintate de către SRL „Montevideia” (f.d.46-49, vol. II).

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 14 ianuarie 2022 și la 20 ianuarie 2022 instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Astfel, la 31 ianuarie 2022, SRL „Montevideia” deus referință, prin care a solicitat de a considera recursul ca inadmisibil.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de SRL „Montevideia” și Ministerul Justiției, completul Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de SRL „Montevideia” și Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că

nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de SRL „Montevideia” și Ministerul Justiției, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Montevideia” și Ministerul Justiției, împotriva deciziei din 22 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Mariana Pitic

Galina Stratulat